

Vragen na terreuraanslag Hanau

Achtergrond - 21 februari 2020 - Auteurs: Marja Verburg, Wiebke Pittlik

Weer een rechts-extremistische aanslag in Duitsland, de derde in korte tijd. "Racisme is een gif, haat is een gif, en dit gif bestaat in onze maatschappij", zei bondskanselier Merkel in reactie op de aanslag in het Duitse Hanau. Daarmee maakte ze duidelijk dat ze de aanslag niet als een incident ziet, maar als een groot maatschappelijk probleem. Wat is er aan de hand met rechts-extremisme in Duitsland?

Wat is er gebeurd in Hanau op woensdagavond, 19 februari?

Een 43-jarige man heeft rond 22 uur in en rond twee shishalounges in Hanau, vlakbij Frankfurt am Main, negen mensen doodgeschoten. Zes mensen raakten gewond. Een paar uur later vond de politie de man en zijn moeder dood in zijn woning. Ze hadden hem gevonden via de vluchtauto die hij had gebruikt en die op zijn adres was geregistreerd. [Zie de tijdlijn van de gebeurtenissen van hessenschau.de](https://www.hessenschau.de)

Waarom gaan de autoriteiten uit van een racistisch motief?

Dat blijkt uit de website van de man, waarop hij vreemde complottheorieën ontvouwt en blijk geeft van zijn haat tegen andere volken en immigranten. [Lees meer op Duitslandweb](#)

Wat is er aan de hand in Hessen, dat daar steeds weer rechts-extremisme opduikt?

De moord op de regionale CDU-politicus Walter Lübcke vorig jaar in Kassel; het neerschieten van een Eritreeër in Westersbach; de benoeming van een neonazi als dorpsbestuurder in Waldsiedlung; een rechts netwerk binnen de politie dat racistische chats uitwisselt en vermoedelijk een advocate heeft bedreigd; soldaat Franco A. uit Offenbach, die dweept met Hitler, zich voordeed als vluchteling en een aanslag wilde plegen: de lijst aan voorvallen die op een probleem met rechts-extremisme en nazisme in de deelstaat Hessen duiden, is lang. Het platteland van Hessen is overwegend rechts-conservatief, beschrijft Maria Christoph van de [journalistieke website Vice](#), die er zelf is opgegroeid. Zij zocht uit hoe het kan dat haar Heimat zo vaak in het nieuws is met rechts-extremistische incidenten.

Minister-president Volker Bouffier van Hessen benadrukte donderdagavond op tv

dat dit overal in Duitsland had kunnen gebeuren. “Mensen radicaliseren ongemerkt en er bestaat een extremistische scene die deze daden bagatelliseert en goedkeurt. Daarom is het zo belangrijk dit in de kiem te smoren.”

Maar juist in Hessen is dat in de kiem smoren een probleem gebleken. Na de moord op Walter Lübcke [kwam naar voren](#) dat de veiligheidsdienst Verfassungsschutz in deze deelstaat slecht functioneert. Ze heeft geen zicht op de extreem-rechtse structuren, schreven Duitse media. Daardoor zijn die ook weinig in de weg gelegd. Extreemrechtse groepen [verbinden zich in Hessen](#) de laatste jaren ook steeds vaker met de vechtsport- en hooliganscene, bleek uit onderzoek van de Universiteit Marburg.

Waarom is er in Duitsland zoveel extreemrechts geweld?

Extremistisch geweld, zowel van links als van rechts, is in Duitsland niet nieuw. Het land kent een lange geschiedenis van buitenparlementaire organisaties die zich tegen het systeem keren, schreef historicus Frits Boterman in zijn boek ‘Het land van Merkel’ (2017). Deze extremisten hadden en hebben de neiging in absolute termen te denken, ideeën boven de realiteit te stellen en geweld niet uit te sluiten. Geweld kan dan identiteitsbepalend zijn.

Extreemrechts geweld komt en gaat in Duitsland met golven. In de jaren tachtig was er een extreemrechtse aanslag op het Oktoberfest in München, waarbij 12 doden vielen - de zwaarste aanslag in de Duitse naoorlogse geschiedenis. In de [jaren negentig](#) waren er aanslagen op asielzoekers en mensen met een migratieachtergrond, waarbij zeker tien doden vielen. In 2011 bleek dat de [neonaziterreurgroep NSU](#) tien jaar lang onopgemerkt moorden in heel Duitsland had gepleegd. De groep vermoordde acht mensen met een Turkse achtergrond, een Griek en een politieagente.

In 2015 begon een nieuwe golf van extreemrechts geweld. De vluchtelingencrisis werkte daarbij als een katalysator. Het aantal [aanslagen op asielzoekerscentra](#) steeg explosief. Ook mensen die vluchtelingen hielpen en politici die zich voor vluchtelingen uitspraken, werden bedreigd, aangevallen, hun auto's in brand gestoken en hun kantoren beklad of vernield. Het aantal aanslagen op asielzoekerscentra nam na 2016 af, maar het extreem-rechtse geweld bleef. De afgelopen jaren hebben politie en justitie verschillende extreemrechtse terreurgroepen opgerold die aanslagen voorbereidden, zoals [Gruppe Freital](#), [Nordkreuz](#) en vorige week nog de [Gruppe S](#).

In 2019 kreeg het extreemrechtse geweld een nieuwe dimensie, met de [moord op CDU-politicus Walter Lübcke](#) en de [aanslag in Halle](#). Bovendien bleken neonazi-

terreurgroepen als [Combat 18](#) - in Duitsland ook Kampftruppe Adolf Hitler genoemd - veel beter georganiseerd dan was gedacht.

Zo'n 13.000 rechtsextremisten is bereid geweld te gebruiken, meldden de veiligheidsdiensten. In totaal gaan ze uit van 24.000 rechtsextremisten in Duitsland. Sinds 1990 zijn in Duitsland 170 mensen door extreemrechts geweld omgekomen, blijkt uit [onderzoek van Duitse media](#). De overheid gaat uit van 100 doden.

Hoe zit het met wapenbezit in Dld?

Onder meer door de jagerstraditie zijn wapenwinkels een normaal verschijnsel in het Duitse straatbeeld op het platteland. Toch kent Duitsland een relatief strenge [wapenwetgeving](#).

Voor de aanschaf van een schietwapen is een vergunning verplicht, een zogenaemde *Waffenbesitzkarte*. Zo'n vergunning wordt alleen verstrekt aan meerderjarigen die kunnen aantonen dat ze van goed gedrag zijn, met een wapen kunnen omgaan en een wapen nodig hebben, zoals bijvoorbeeld jagers, sportschutters en beveiligingspersoneel.

Voor de aanschaf van een alarmpistool is geen vergunning nodig overigens, alleen wie zo'n wapen op straat bij zich wil dragen moet beschikken over een *kleine Waffenschein*.

Het aantal wapenvergunningen voor de lichtere wapens is in de laatste vijf jaar meer dan verdubbeld in Duitsland. In september 2019 stonden 652.000 *kleine Waffenscheine* geregistreerd.

De aanslagpleger in Hanau was een sportschutter en had een vergunning voor twee wapens, [schrijven Duitse media](#). Opmerkelijk is wel dat hij door de screening voor een wapenvergunning is gekomen, want de man heeft al eerder vreemde brieven met complottheorieën naar verschillende Duitse instanties gestuurd, een paar maanden geleden ook naar het Openbaar Ministerie.

Er wordt in Duitsland gesproken van de verruwing van het publieke debat. Hoe zit dat?

Na de moorden in Hanau hielden en houden veel politici de [AfD mede-verantwoordelijk](#). Met de aanhoudende opruiende uitspraken en het zwartmaken van moslims, establishment, linksgezinden en media dragen ze bij aan verruwing van het publieke debat. Politici van alle partijen willen dat er maatregelen tegen de AfD worden genomen. [Lees meer over de AfD](#)

De Zentralrat der Juden liet weten: “Op haat en hetze tegen minderheden volgt moord op mensen. Daartegen moeten wij opstaan.” Ook minister-president Bouffier van Hessen zei dat dit soort daden in iemands hoofd ontstaan, en in een bepaald klimaat, doelend op de opgehitste stemming in het publieke debat.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/35699/vragen-na-terreuraanslag-hanau>